

BANE NOR SF
Postboks 4350
2308 HAMAR

Vår dato: 18.02.2022

Vår ref.: 202110460-10

Deres ref.:

Bane NOR SF - Oversendelse av anleggskonsesjon for utvidelse av Smørbekk omformerstasjon i Vestby kommune i Viken fylke

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag gitt Bane NOR SF anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 for utvidelse av Smørbekk omformerstasjon i Vestby kommune, Viken fylke. Tiltaket omfatter nytt omformerbygg på dagens stasjonsområde med tilhørende tekniske anlegg og apparatanlegg. NVE vurderer at det er dokumentert behov for den planlagte omformerstasjon og at valgte lokalisering er den den beste. Anlegget vurderes å gi noe støy og andre virkninger i byggefasen og kun moderate visuelle virkninger i driftsfasen. Vedlagt oversendes NVEs tillatelse. Tillatelsen kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Søknad

Bane NOR søkte 8.06.21 om anleggskonsesjon for utvidelse av Smørbekk omformerstasjon med én ekstra omformer. Denne skal sikre tilstrekkelig kapasitet og redusere risikoen knyttet til feil på Bane NORs anleggsmasse i Oslo-området. Utvidelsen omfatter etablering av et nytt bygg ved dagens omformerstasjon. Dette skal inneholde en tredje omformerenhet med tilhørende transformator, koblingsanlegg og hjelpeutrustning. Nytt tilbygg vil være på ca. 550 m² og er planlagt i nordlig ende av dagens bygningsmasse. Bygget etableres delvis på søkers eget areal og krever permanent erverv av 270 m² til tomt, samt midlertidig erverv av 4 dekar for vei og masselagring.

Østfoldbanen bygges nå ut til dobbeltsporstandard for å øke avgangsfrekvensen og redusere reisetid på strekningen. For å kunne kjøre tog med ønsket frekvens, hastighet og togmateriell er det nødvendig å øke den elektriske kapasiteten i området. Ved fullføring av Follobanen og InterCity-prosjektet Sandbukta – Moss – Såstad vil dagens omformerstasjoner ikke ha tilstrekkelig kapasitet for økningen i togtrafikken.

Søknadsbehandling og innkomne merknader

Tiltakshaver har i forkant av konsesjonssøknaden hatt kontakt med berørte interessenter og mottatt uttalelser fra Vestby kommune, Statsforvalteren i Oslo og Viken, Viken

fylkeskommune og fra Elvia AS. Deres innspill er vedlagt konsesjonssøknaden. Planene er også forelagt den berørte grunneier og det er avtalt erverv av grunn og rettigheter.

NVE sendte saken på høring 26.11.21. Svar fra Vestby kommune og Viken fylkeskommune viser til tidligere uttalelser.

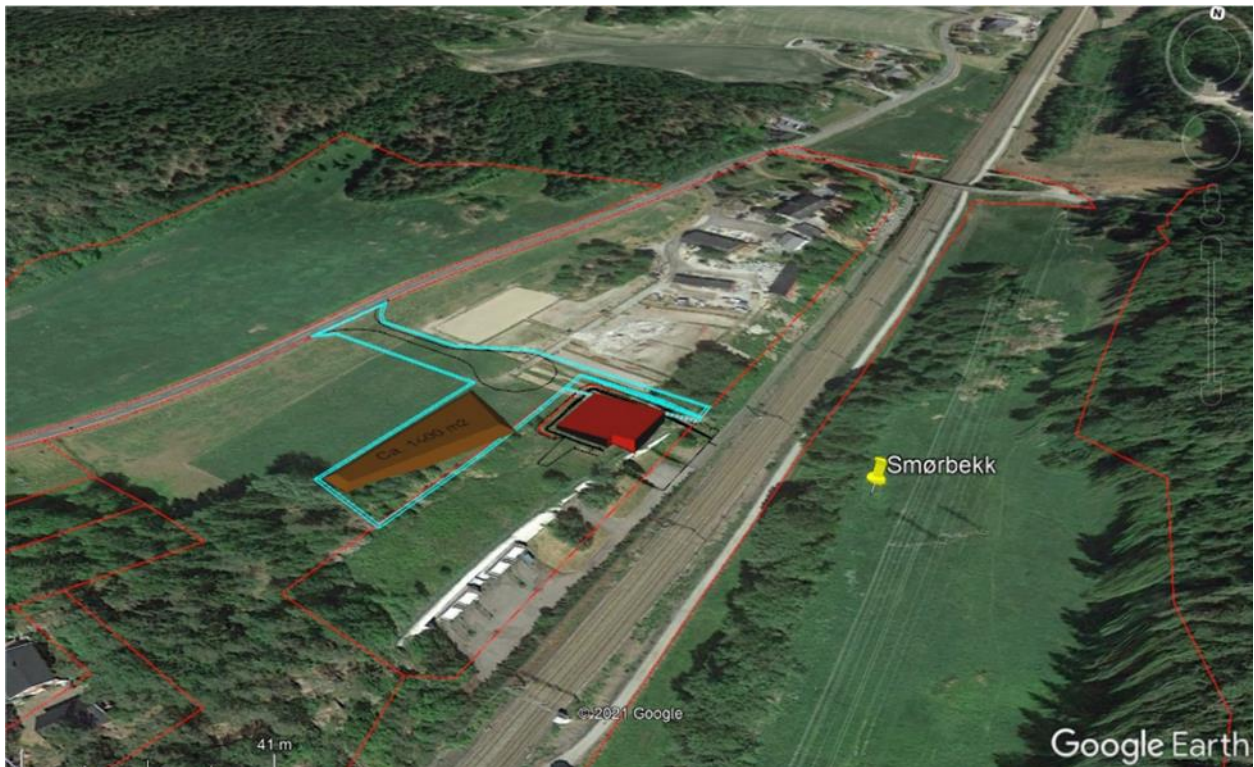
Vestby kommune viser i brev av 25.05.21 til at Kambobekken nord er registrert som naturtypen «viktig bekkedrag» og «viktig gytebekk» for sjørørret. Det er også registrert edelkreps i vassdraget. Det framholdes også at tiltaket ikke må føre til avrenning av sedimenter og partikler til vassdraget. Det er registrert fremmedarten kjempebjørnekjeks nær tiltaket, og Bane NOR oppfordres til å treffe tiltak for å hindre spredning av slike organismer ved flytting av løsmasser.

Statsforvalteren i Oslo og Viken anbefaler 9.09.20 det sørlige alternativ ut fra hensyn til dyrka mark.

Viken fylkeskommune har 7.09.20 ingen merknader til valg av utvidelsesalternativ, og ber om å bli involvert dersom det senere viser seg aktuelt å flytte eller endre atkomsten ut på fylkesveien.

Nærmere om tiltaket

Anlegget skal omforme elektrisk kraft fra 50 Hz til 16 2/3 Hz ved bruk av kraftelektronikk. Det nye koblingsanlegget i nytt stasjonsbygg skal bestå av tre komplette bryterfelt. I tillegg vil det installeres seksjoneringsbryter i samleskinnen for å kunne separere anleggene. Dette medfører totalt sett 3 effektbrytere og én ekstra kabel mellom nytt og gammelt 50 kV-anlegg. Elvia har bekreftet at effektuttaket er inkludert i deres planer. En av to eksisterende innkommende kabler eid av Elvia, vil bli kuttet, skjøtet og koblet til samleskinnen i nytt 50 kV koblingsanlegg.

Tiltaket vist fra sør-øst. Omformerbygg er rødt, masselager er brunt, areal som erverves midlertidig for masselagring og vei er vist med turkis strek. Dagens omformerbygg har hvit front mot jernbanen og grønt tak.

Bygninger

Nytt bygg vil være på ca. 550 m², med tilknytning til nordlig ende av dagens bygningsmasse. Tilbygget vil være noe høyere enn eksisterende bygg på grunn av krav til sikkerhetsavstand til spenningsførende deler i transformatorcellen. Tilbygget skal utføres med samme visuelle uttrykk som dagens omformerstasjon. Eksisterende anlegg er i dag nedgravd i terrenget. Nytt tilbygg vil ikke dekkes over med masser grunnet høydeforskjeller mellom eksisterende og ny bygning. Det vil derimot tilbakefylles masser rundt tilbyggets vegger mot skråning bak anlegget, slik at anlegget fremdeles er inkorporert i terrenget.

Området foran bygget skal opparbeides til kjørbart areal. Det skal utarbeides en beplantningsplan for reetablering av uteområdene etter ferdigstillelse. Dagens inngjerding av omformerstasjonen vil utvides til å også innlemme nytt bygg.

Adkomstveier og anleggsveier

Eksisterende adkomstvei skal brukes som adkomstvei for anlegget. I anleggsperioden skal det etableres en midlertidig anleggsvei fra Osloveien på vestsiden av anlegget. Dette er for etablering av spunntrigg og utgraving av masser til mellomlagring i overkant av tomt. Anleggsveien vil avvikles etter ferdigstillelse av bygget.

Masseuttak og masselagring

Tiltaket krever uttak av ca. 5400 m³ løsmasser og 3670 m³ sprengstein. 1400 m³ av dette skal tilbakeføres til anlegget fra et internt mellomlager. Resterende masser vil deponeres. Mellomlageret vil plasseres som vist på figuren ovenfor. Miljøtekniske undersøkelser viser forurensning av PCB7 i området for planlagt mellomlager, og det er utarbeidet en tiltaksplan for håndtering av massene. Matjorden legges til side langs midlertidig anleggsvei.

Innvirkning på private interesser

Grunneier av Gnr/Bnr 131/78 og Bane NOR har inngått minnelig avtale om nødvendig erverv av grunn og rettigheter. Det søkes derfor ikke om ekspropriasjon eller forhåndstiltredelse etter oreigningslova.

Vurderte alternative plasseringer

Det er vurdert to ulike alternativer for utvidelse av eksisterende omformeranlegg, nord og sør for eksisterende omformerstasjon. Virkninger for miljø og naturressurser i de to alternativene er vurdert å være omtrent like. Alternativene skiller seg fra hverandre hovedsakelig i kostnad og grunnforhold. I nordlig ende er det mindre behov for sprengning, og sprengningen kan utføres med større avstand til støysensitivt utstyr plassert i sørlig ende av eksisterende bygg. Bane NOR mener at alternativ utvidelse mot sør vil gi store ekstrakostnader og stor usikkerhet til gjennomførbarheten.

Sikkerhet og beredskap

Tiltakshaver har sendt melding for sikring av konsesjonspliktig anlegg iht. kraftberedskapsforskriften. Følgende analyser gjennomføres gjennom anleggets livsløp for å ivareta sikkerheten ved anlegget:

- FEF-analyser etter forskrift om elektriske forsyningsanlegg
- ROS-analyser etter kraftberedskapsforskriften
- RAMS-analyser etter jernbaneinfrastrukturforskriften
- SHA-analyser etter byggherreforskriften
- Risikovurderinger av ytre miljø.

Virkninger for miljø, naturressurser og samfunn

Tiltakshaver har gjennomført miljøkartlegginger og miljørisikovurderinger av tiltaket. Det er utarbeidet en miljøoppfølgingsplan som vil inngå i kontrakt med entreprenører, og som skal sørge for at identifiserte risikoer og forhold følges opp i prosjektgjennomføringen.

Arealbruk

Utvidelse av omformerstasjon vil føre til arealbeslag i et område som ikke tidligere har vært bygget ut. Området ligger innenfor gnr/bnr 131/78 og er i kommuneplanen regulert til LNFR. Området er definert som jordbruksareal av typen fulldyrket- og overflatedyrket jord og snaumark.

Bebyggelse og bomiljø

Det er ikke eksisterende eller planlagt bebyggelse innenfor berørt området. Nord for Smørbekk omformerstasjon ligger et gårdstun og i sør på andre siden av kollen finnes boliger. Bane NOR mener at tiltaket ikke vil medføre vesentlig endring fra dagens situasjon og vil ha ubetydelig konsekvenser for bebyggelse og bomiljø.

Vann, avløp og overvannshåndtering

Drensvann, takavvanning og avrenning fra asfaltert areal skal ledes inn på det eksisterende overvannssystemet. Tiltaket krever at det settes ned ny overvannskum, eventuelt pumpekum, samt nye drenskummer med tilhørende ledninger, utenfor det nye bygget.

Det nye bygget vil medføre en liten økning i tette flater i nedbørfeltet til eksisterende overvannssystem. Dette er estimert å medføre en 4 % økning i avrenning til overvannssystemet. Den eksisterende bekkelukkingen vest for dagens omformerbygg skal legges om, slik at overvannsledningen går rundt det nye omformerbygget. Ved midlertidig lensing av byggegrop ledes overvann inn på eksisterende overvannssystem, via overvannskummen. Sikker flomvei på overflaten sikres ved at utsprengt korridor bak nytt omformerbygg bygges med helning nedover mot åpen parkeringsplass foran bygget.

Flom- og skredfare

Området ligger i aktsomhetsområde for flom. Det skal installeres pumpeløsning for kabelkjeller for å håndtere hendelser med høyere vannstand.

Det ikke vurdert å være fare for skred eller løsmasseskred grunnet terrengets utforming på stedet. Det er derimot kjente forekomster av kvikkleire i området foran (øst for) eksisterende omformerstasjon. I tillegg til tidligere grunnundersøkelser fra byggeåret for etablert bygg, er det gjennomført flere prøveboringer i forbindelse med planleggingen av nytt bygg, både i tiltaksområdet, ved planlagt mellomlager og langs eksisterende adkomstvei.

En geoteknisk rapport utarbeidet på bakgrunn av grunnundersøkelsene viser forekomster av kvikkleire med lav holdbarhet i området mellom omformerstasjonen og Østfoldbanen. Nytt tilbygg vil plasseres i linje med eksisterende stasjon og hele det nye tilbygget vil være fundamentert på fjell.

Tiltakshaver skal sørge for nødvendige sikringstiltak for å hindre kvikkleirebrudd i forbindelse med anleggsarbeidene. I tillegg til definerte tiltak i geoteknisk rapport vil det ved sprengning stilles krav om maksimalt 15 mm/s rystelser av hensyn til rystelsessensitivt utstyr i stasjonen og grunnforholdene.

Naturmangfold

Det er ikke registrert forekomster av verdifullt naturmangfold innenfor berørt område. Kambobekken renner øst for tomten og jernbanen. Nedstrøms planområdet er bekken definert som naturtypen viktig bekkedrag. Bekken er vurdert som svært viktig (A-verdi)

siden det er registrert edelkreps og dette er en viktig gytebekk for sjøørret. Bekken er også leveområde for dvergspett. Bekken har moderat økologisk tilstand og miljømålet om god økologisk tilstand er utsatt til 2027 på grunn av naturforhold. Bekken påvirkes av diffus avrenning fra fulldyrket mark.

Det er i artsdatabanken registrert fire rødlistede fuglearter og en fremmed art i nærheten til planområdet: Hønsenhauk, stær, tyrkerdue og edelkreps er rødlistet. Kanadagullris er fremmed art. Vestby kommune opplyser at det er registrert svartlistet kjempebjørnekjeks nær tiltaket.

Tiltakshaver skal gjøre tiltak for å unngå spredning av fremmedarter i forbindelse med anleggsarbeidene, og mener tiltaket vil gi små endringer sett mot dagens situasjon og gi ubetydelig konsekvenser for naturmangfoldet i området. Nærmeste vannforekomst er Kambobekken. Prosjektets miljøoppfølgingsplan skal sikre at det ikke forekommer skadelig avrenning fra anleggsområdet til bekken.

Andre miljøforhold

Forurensning

Adkomstveien vil trafikkeres av tunge lastebiler og anleggskjøretøy i anleggsperioden. Trafikk i driftsperioden vil være som i dag. Alle krafttransformatorer tilknyttet anlegget vil plasseres innendørs og det vil installeres oljeoppsamlingskummer for transformatorene. Det vil ikke benyttes SF6-isolerte anlegg i Smørbekk omformerstasjon.

Støy

Utbygger vurderer at det ferdige anlegget ikke vil gi vesentlig økning av akustisk støy utover dagens nivå. Anleggsstøy og vibrasjoner kan medføre ulemper for tredje person og dyr i anleggsfasen. Støyende arbeider skal planlegges slik at ulempene minskes. Behov for eventuelle tiltak vil inngår prosjektets miljøoppfølgingsplan.

Magnetfelt

Magnetfelter over utredningsnivået på 0,4 μ T vil ha en utbredelse til 40 m fra omformerstasjonen. Avstanden fra nytt tilbygg er ca. 100 meter i luftlinje til nærmeste bebyggelse og 150 m til nærmeste bolighus.

Infrastruktur

Det er ingen annen infrastruktur i området ut over infrastruktur tilknyttet eksisterende jernbane og omformerstasjonen. Det kan være gamle drenerør fra landbruket på dyrket mark, vest for stasjonen.

Friluftsliv og rekreasjon

Planområdet er en del av Breivikbråten, et noe brukt turområde. Bane NOR vurderer at tiltaket ikke vil medføre vesentlig endring fra dagens situasjon og vil ha liten betydning for friluftsliv og rekreasjon.

Landskap

Planområdet ligger mellom en skogkledd skråning og jernbanen. Området er ikke kategorisert som verdifullt kulturlandskap eller landskapsområde. Design av nytt bygg skal tilpasses landskapet. Tiltakshaver mener tiltaket ikke vil medføre vesentlig endring fra dagens situasjon og har liten betydning for landskapet.

Kulturminner

Det er ingen registrerte kulturminner innenfor planområdet. Tiltakshaver vil overholde stanse- og meldeplikt etter kulturminneloven ved eventuell avdekking av kulturminner i forbindelse med utførelse av tiltaket.

NVEs vurderinger av søknaden

Lokalisering

Valg av Smørbekk i Vestby kommune som plassering av ny omformer i stedet for andre steder på det sentrale Østlandet er en jernbaneteknisk vurdering som NVE tar til etterretning. Valg av nordlige plassering på tomte er foretatt ut fra bedre grunnforhold og store kostnadsforskjeller. NVE kan ikke se at hensyn til natur, miljø eller berørte tilsier en annen løsning, og er enig i tomtevalget.

Ny bygning med tekniske løsninger

Varige konsekvenser av det omsøkte tiltaket vil primært omfatte visuelle virkninger av den nye bygningen. NVE vurderer at valgt plassering, og avstand til boliger og andre bygg, tilsier at bygningen vil gi moderate negative virkninger. Vi setter vilkår om at bygningen må få en utforming med materialer og fargevalg som gjør at den i størst mulig grad glir inn i terrenget.

NVE konstaterer at det er inngått minnelig avtale med berørt grunneier om nødvendig erverv av grunn og rettigheter.

NVE har ingen kommentarer til planlagte valg av elektriske løsninger. Ny tilknytning til strømforsyningen foretas ved kabler i bakken inne på tomteområdet og vil kunne utføres av nettselskapet uten justeringer i deres konsesjon.

Valg av løsninger for vann, avløp og overvannshåndtering synes gjennomtenkt. Eventuelle justeringer kan avklares i behandling av MTA-plan.

Flom- og skredfare. Kvikkleire

Kjente forekomster av kvikkleire i området foran eksisterende omformerstasjon kan være en utfordring i anleggsfasen. Hele det nye tilbygget vil være fundamentert på fjell, men sprengning, transport og lagring av masser kan i teorien gi påvirkninger. NVE konstaterer at det er foretatt omfattende grunnundersøkelser med prøveboringer både i tidligere byggefase og ved planleggingen av nytt bygg, dette tilknyttet tiltaksområdet, ved planlagt mellomlager og langs eksisterende adkomstvei. Tiltakshaver planlegger sikringstiltak for å hindre kvikkleirebrudd i forbindelse med anleggsarbeidene. En geoteknisk rapport

definerer tiltak og ved sprengning stilles krav til maksimale rystelser. Eventuelle tilleggsspørsmål kan tas opp i behandling av MTA-planen.

Naturmangfold

Det er registrert fire rødlistede fuglearter og to fremmed arter i nærheten til planområdet. Kambobekken har forekomst av edelkreps, er en viktig gytebekk for sjørret og er leveområde for dvergspett. Prosjektets miljøoppfølgingsplan skal sikre at det ikke forekommer skadelig avrenning fra anleggsområdet til bekken. Det planlegges også tiltak for å unngå spredning av fremmedarter i forbindelse med anleggsarbeidene.

NVE vurderer at utbyggingen med de nevnte tiltak ikke vil gi nevneverdige virkninger på naturmangfoldet i området. I behandlingen av MTA-planen skal de planlagte tiltak følges opp.

Andre miljøforhold

NVE vurderer at den nye omformerenheten vil gi noe ekstra forurensning og støy i anleggsfasen, men liten endring i driftsfasen. Tiltaket gir ingen endringer i magnetiske felt for bygninger i området.

Vi vurderer at tiltaket gir begrensede virkninger på landskapet og ingen vesentlige virkninger på bruk av området til rekreasjon. Det er ikke registrert kulturminner innenfor planområdet.

Samlet vurdering og konklusjon

NVE vurderer at det er dokumentert behov for den planlagte omformerstasjon og at valgte lokalisering er den beste. Ulempene av tiltaket i driftsperioden er små og primært tilknyttet de visuelle virkninger av nybygget. Tiltaket vil hovedsakelig kunne gi noen negative virkninger i byggefasen, og NVE gir vilkår om MTA-plan for å følge opp denne fasen.

NVE vil på denne bakgrunn gi Lede AS anleggskonsesjon etter energiloven for utvidelse av eksisterende omformerstasjon ved Smørbekk i Vestby kommune i samsvar med det som er omsøkt.

Med hilsen

Lisa Vedeld Hammer
seksjonssjef

Asle Selfors
spesialrådgiver

Vedlegg: 1

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

BANE NOR SF

Kopimottakerliste:

Arne Ragnar Andreassen

DIREKTORATET FOR SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP (DSB) REGION ØST-NORGE

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Vestby kommune

VIKEN FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.